

Wandelroute Nationaal Park Schiermonnikoog, duin en strand (Friesland)

Schiermonnikoog is één van de weinige gebieden van Nederland waar de natuur grotendeels het landschap vormt. Wind en zee maken de dienst uit. Het proces van stuivend zand en groeiende duinen kun je met eigen ogen aanschouwen. Tijdens het wandelen door het Nationaal Park Schiermonnikoog maak je kennis met deze dynamiek en met de talrijke planten en dieren die er leven.

Extra informatie:

- Afhankelijk van de omstandigheden kan de wandeling een half uurtje korter of langer duren
- De route is niet bewegwijzerd
- Schiermonnikoog is autoluw. Alleen in bijzondere gevallen kun je een ontheffing aanvragen bij de gemeente Schiermonnikoog, bijvoorbeeld op medische indicatie.

Praktische informatie

Wilde bloemen

Waar kun je starten

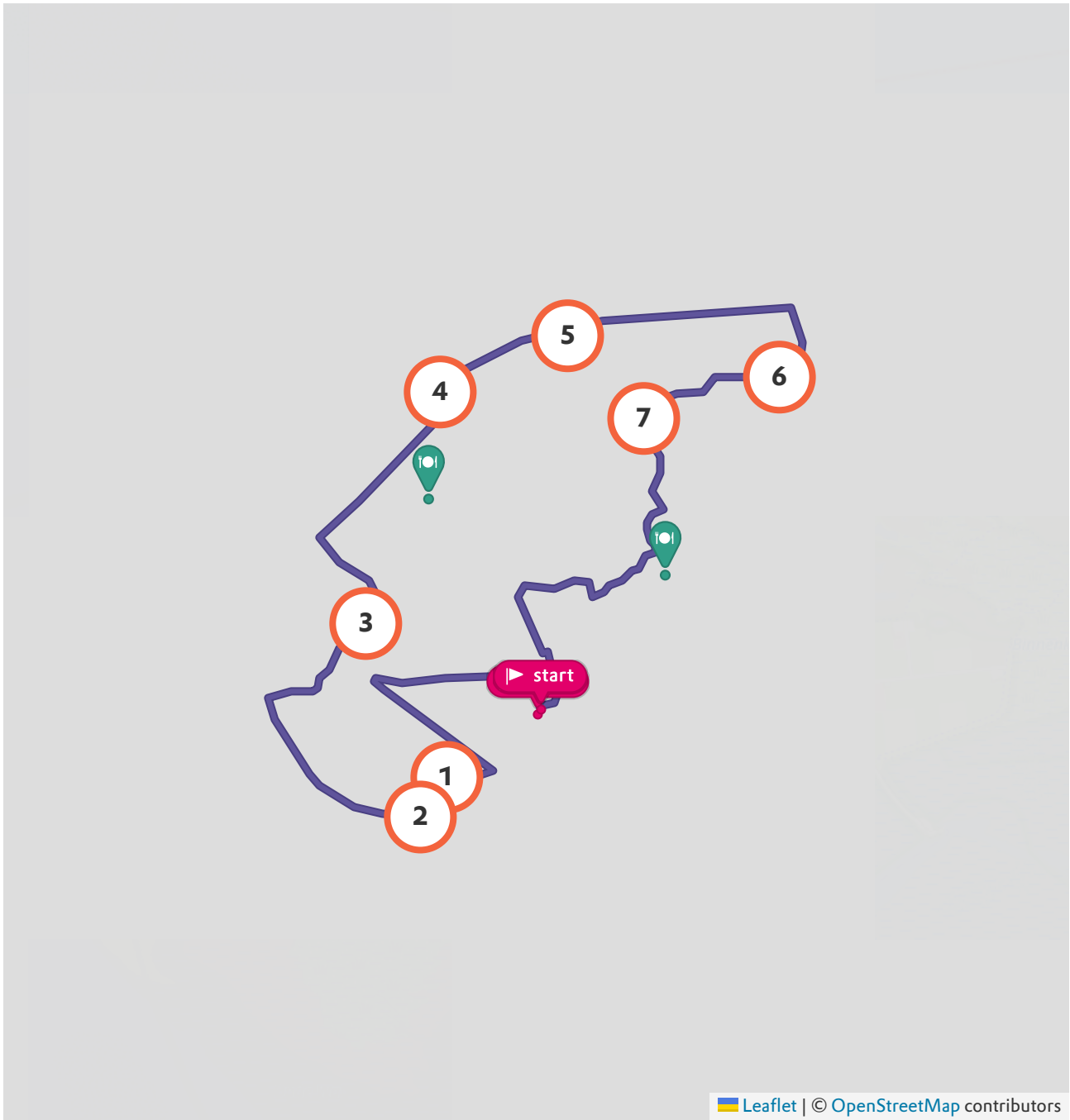
Informatiecentrum het Baken

Veerdienstterminal
Schiermonnikoog

Veerdienstterminal
Schiermonnikoog

1 Westerplas

De Westerplas is één van de schaarse plekken op het eiland met zoet water. De plas is in de jaren zestig ontstaan na de aanleg van de stuifdijk en duinstrook aan de westkant van Schiermonnikoog. Op en rondom de plas is het een komen en gaan van vogels die je heel goed kunt zien vanuit de kijkhut even verderop. In het najaar strijken waterrallen, op weg naar het zuiden, er neer om even bij te tanken. Je zult ze waarschijnlijk niet zien. Maar als je denkt een gillend speenvarken te horen, dan is het zeker een waterral. In de zomer broeden er bij de Westerplas zo'n 60 paar lepelaar. In de winter is de Westerplas de beste plek voor het observeren van eenden. Je kunt er wel tot tien verschillende soorten zien. Het eilandje in het midden van de plas is in 2024 aangelegd, het is een fijne broedplek voor meeuwen en kluten.

Vanaf informatiecentrum Het Bakken vertrek je de Reeweg op richting de supermarkt Spar. Bij de Spar sla je linksaf de Middenstreek op en loop je een hele tijd rechtdoor. Je loopt het dorp uit en komt in de polder, ga verder rechtdoor tot aan de kruising met de Westerduinenpad. Loop linksaf de groene dijk op met zicht op de Westerplas. Aan het einde van de dijk ga je rechtsaf het schelpenpad op. Je loopt nu op de Minne Onnespad. Loop rechtdoor tot aan de kruising met het pad naar de vogelkijkhut. Ga de vogelkijkhut in.

2 Het Rif

Als je boven op het duin gaat staan zie je een enorme vlakte: het Rif van Schiermonnikoog. Hier lag het dorp tot de 18e eeuw. Met hoogwater stroomt tegenwoordig een deel van het Rif onder. Aan de randen van het Rif wachten wadvogels rustig op het volgende laagwater. Het Rif van Schiermonnikoog is begroeid met zeekraal en schorrenkruid, dat in het najaar een intens rode kleur krijgt. In dat seizoen zitten de struiken rechts van het pad, zoals duindoorn, vol met bessen. Kramsvogels, koperwiek en lijsters op weg naar warmere landen, komen er massaal op af. Vanuit de vogelkijkhut loop je terug naar het schelpenpad de Minne Onnespad. Loop rechtsaf, het pad gaat omhoog. Boven aangekomen neem je het natuurpad linksaf richting Het Rif van Schiermonnikoog.

3 Duinvalleien

In de valleien waar je nu loopt, bloeien in mei en juni veel orchideeën. Ook zie je hier Spaanse ruiter en andere bijzondere planten. Deze planten zijn zeldzaam in Nederland en soms ook met uitsterven bedreigd. Door stikstof uit de lucht groeien de duinen dicht met hoge gras en struiken. Om dit tegen te houden en de zeldzame planten in de duinvalleien te behouden moet hier regelmatig gemaaid worden. Natuurmonumenten zet ook grazers in om gras en struiken kort te houden. Waar nodig is worden zaailingen en jonge bomen uit de grond getrokken. Ook konijnen hebben daar last van stikstof. Zij leven graag in een open duinlandschap met veel kruiden. Zonder het werk van Natuurmonumenten zouden de duinvalleien met orchideeën, konijnen, vlinders en vogels als de tapuit al verdwenen zijn.

Bij de eerste kruising met een zandpad waar je vandaan komt ga je rechtsaf. Loop ongeveer een kilometer op het "groene" strand van Schiermonnikoog. Neem rechtsaf de strandopgang paal 2 en loop van het strand af terug naar de Westerplas. Aan je linkerhand staat een fietsenstalling. Achter de fietsenstalling loop je het ruitepad op. blijf het pad volgen tot aan een openlandschap met links stuivende duinen en rechts een groene vlakte. Je staat bij de Hertenbosvallei.

---

4 Zeehonden

In de Noordzee langs het strand van Schiermonnikoog kun je vaak zeehonden zien zwemmen. de nieuwsgierige dieren steken vaak hun hoofd boven water. Langs de kust van Schiermonnikoog jagen ze op zeebaars en plaatvissen. Het is bijna niet meer voor te stellen dat we deze prachtige dieren bijna kwijt waren. Inmiddels leven er in de gehele internationale Waddenzee ruim 40.000 gewone zeehonden en 11.000 grijze zeehonden. Het strand heet hier het groene strand, omdat het helemaal begroeid is geraakt. In de zomer is het roze van het melkkruid, wat later wit van de parnassia. Vervolg je wandeling op het ruitepad. Blijf het ruitepad linksaf volgen tot aan het strand. Op het strand loop je rechtsaf richting oost. Je passeert de strandopgang paal 3 (Badweg) en loop verder richting oost.

---

5 Jonge duinen

Op het strand zie je dat er nieuwe duinen ontstaan. Soms enkele sprietten biestarwegras waar omheen zich zand ophoopt. Maar er zijn metershoge bergen van zand. Als ze begroeid raken, houden ze mogelijk stand, vaak slaat de zee ze bij een flinke storm weer weg. Er spoelt ook van alles aan op het strand. Afval, maar ook schelpen, krabben, algen, zeesterren, zee-egels... Met een goede noordoostenwind kun je soms noordkromp (een grote, zwarte schelp) of barnsteen (fossiel hars) vinden. Loop verder het strand op richting oost.

6 Bunkermuseum

Boswachter Cees Soepboer van Natuurmonumenten heeft in een bunker net voorbij strandpaviljoen De Marlijn een museum ingericht over de geschiedenis van Schiermonnikoog tijdens de Tweede Wereldoorlog. Van 17 februari tot en met 31 december is het museum op woensdag en zaterdag open van 13.00 tot 16.00 uur, van 1 januari tot en met 16 februari alleen op zondag van 13.00 tot 16.00 uur. Bij strand opgang paal 6.5 De Marlijn ga je weer van het strand af. Deze strandopgang is voorzien van betonplaten. Je passeert strandpaviljoen De Marlijn. Loop naar beneden richting de fietsenstalling. Bij de fietsenstaling ga je rechtsaf het schelpenpad op richting de Bunkermuseum.

7 Het bos in

Van de openheid van het strand kom je nu ineens in de beslotenheid van het bos. De toenmalige eigenaar van het eiland, de Duitse graaf Von Bernstorff heeft het rond 1912 laten aanplanten. Dat is ruim jaar geleden! Hij koos voor de Corsicaanse den, omdat die goed tegen de zilte zeewind kan. Veel bomen gaan nu dood. Dat kun je ook zien aan de grote aantallen dennenmoorders, paddenstoelen die op verzwakte naaldbomen gedijen.

Je loopt uit de Bunkermuseum en ga verder rechtsaf het schelpenpad op. Bij de kruispunt loop je weer rechtsaf het Scheepstrapad op. Volg het Scheepstrapad tot aan de kruising met het bospad. Bij de kruising ga je linksaf het bospad op. Bij de eerste splitsing ga je rechtsaf het natuurpad op. Het pad loopt omhoog. Je loopt nu op het kronkelpad.

8 Finish

Je bent nu weer bij informatiecentrum Het Baken, het eindpunt van de wandeling.

We hopen dat je hebt genoten van de wandeling en de prachtige landschappen onderweg. Wil je bijdragen aan het behoud van de natuur op Schiermonnikoog? Word dan lid van Natuurmonumenten of steun ons met een donatie. Alvast hartelijk dank voor je betrokkenheid!

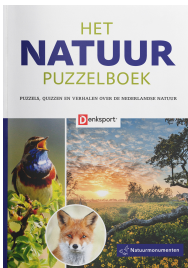
Blijf het Kronkelpad (onverharde pad) altijd rechtdoor volgen. Bij de kruising met het schelpenpad (Berkenpad) blijf je rechtdoor lopen op het Kronkelpad. Na ongeveer een kilometer lopen kom je weer terecht op een schelpenpad. Loop rechtdoor tot aan de fietsenstalling van de Berkenplas. Bij de fietsenstalling ga je rechtsaf de Corn. Visserpad op. Na een paar meters verlaat je het schelpenpad en ga je linksaf het ruiterspad (zandpad) op. Volg het ruiterspad tot aan de splitsing met de houtenbeeld kikker. Hier ga je rechtsaf en blijf je het graspad tussen de bomen volgen tot aan een open plek. Volg het pad langs de rand van het berkenbos. Aan het einde van het pad kom je aan beneden aan een duinhelling. Neem rechtsaf het graspad. bij de kruising met het schelpenpad ga je linksaf. Je volgt de Corn. Visserpad altijd rechtdoor tot aan een kleine plas (de ijsban). Bij de splitsing ga je linksaf richting de Badweg. Je bent weer bij het dorp.

Word nu ook lid

Sluit je net als 968.000 anderen aan bij Natuurmonumenten. Je beschermt niet alleen de natuur in Nederland, maar je ontvangt ook een welkomstpakket en alle ledenvoordelen.

nm.nl/de-natuur-in/word-lid

Nieuw: Het Natuur Puzzelboek

Het Natuur Puzzelboek: een boek van 160 pagina's vol puzzels, verhalen en weetjes over de natuur in Nederland. Leuk om zelf mee aan de slag te gaan of om cadeau te geven. Je bestelt 'm op

nm.nl/puzzelboek